

El mitjà es justifica a si mateix: com ho sabies, Franz?

Enric Mas (<http://nitsenblanc.cat>), 14/11/15

No deixo de commoure'm quan llegeixo aquesta frase d'un article d'en Ken Rockwell: *"Una placa de vidre de l'any 1880 encara té més resolució que una Canon 1Ds-MkII"*. I continua: *"El negatiu en això sempre guanya quan és utilitzat per un fotògraf expert"*.¹ Sí, l'article és de l'any 2006 i la càmera que menciona costava 8.000 dòlars el 2004 i continuava costant el mateix en moltes botigues el juny del 2007. Era una càmera dissenyada per a ús de professionals i d'aficionats rics; el sr. Rockwell afegeix: *"en 1 o 2 anys serà llençada a la pila de càmeres obsoletes igual que les seves predecessores"*. I va fer diana: a l'agost del 2007 ja anunciaven una "successora".

L'abril del 2006 vaig fer, amb fotocòpies i anotacions a mà escrites als marges de les pàgines, un dossier titulat "Dossier de les noves tecnologies" en què analitzava el perquè de la "revolució" digital en diversos àmbits (àudio, vídeo, foto...). Repartia aquest dossier gratuïtament entre parents, amics i algun que altre espontani, entre mirades d'estranyesa. Us rescato un parell de notícies que encara es poden consultar per Internet: la primera, publicada el 2 de maig de 2005, diu *"...en lugar de dirigirse a un mercado más amplio, donde existe un público potencial que hasta ahora no se había acercado a la fotografía"*.² El segon article és més antic perquè parla de "Disco versus CD" (18/12/2000): *"El mercado potencial ha de ser lo más amplio posible y debe incluir a las personas a quienes la música no les interesa, pero la consumen como cualquier otro producto"*.³ Ah! D'això es tracta, doncs. Dos articles de dos mons suposadament diferents exposen les seves misèries i arriben al mateix procediment per aconseguir vendes i... diners.

Si alguna cosa caracteritza el món capitalista és justament la falta de democràcia. Algú us va preguntar res al respecte? Alguna multinacional va fer un "referèndum" (tan actual, tan vital) per saber l'opinió de la gent sobre aquests temes? Alguna gran enquesta (no manipulada) potser? La clau de la falsa democràcia resideix en això, en imposar fent veure que pots triar; en imposar fent veure que és l'únic camí; en imposar i desprestigiari tot contrincant.

Us reproduiré un raonament de l'engany, en la seva vessant psicològica, explicat també per en Ken Rockwell. Imaginem que voleu comprar una càmera digital (o un mòbil, exemple que alguns entendreu millor) i dubteu entre la càmera 1 i la nova càmera 2 que ja han anunciat que sortirà en 6 mesos. Si compreu avui mateix la càmera 1 haureu guanyat 6 mesos de fer fotos amb la càmera nova i no us sentireu culpables per comprar la "flamant" càmera model 3 que sortirà en 2 anys i mig. En canvi, si opteu per esperar 6 mesos i comprar la càmera 2 (més cara), haureu perdut 6 mesos de fer fotos amb una càmera nova i tindreu remordiments (o pocs diners) per comprar el nou model 3 en 2 anys; això provocarà que hàgiu d'esperar 2 anys més fins al model 4 i que us quedeu "desfasats" amb un model antic durant 4 anys, quan podríeu tenir el model 3. Ho veieu? En saben molt quan volen. De fet, és l'aplicació del mètode (molt kafkià) que ja vaig descriure en el meu assaig "No ho faci tan bé, sr. Wouk (o l'art de la mediocritat)". No és només l'obsolescència programada, és molt més que això, és una forma de vida. El

procés és el que compta, no el motiu ni el final. D'una forma semblant, en Kafka descriu societats i individus que mantenen el fil de la seva pròpia existència gràcies a, per exemple, processos jurídics sense fi (literalment), burocràtics, sense importar ni tan sols el delictes de què se t'acusa ni la resolució del cas. L'economia viu del procés en si, no del resultat. Per mantenir aquesta economia has de fer obres constantment (gràcies a obres anteriors mal fetes), has d'arreglar (o llençar) contínuament aparells (que han estat fabricats de forma mediocre), has de vendre models de productes nous contínuament (amb el vist i plau de productes previs fàcilment superables)... La base de tot és mantenir el sistema en continu moviment perquè les coses (ben) acabades no interessin. Les solucions definitives no són rentables.

Ara continuem. Algú pot pensar: “però les càmeres digitals fan fotos amb més resolució que les de negatiu, oi?”. I aquí ve la segona part de l'engany. La clau està en què per a fer la comparació entre fotos digitals i les extretes de negatiu, els responsables comercials utilitzen impressions de fotos massa petites, escàners de baixa qualitat o directament ens ensenyen la diferència en monitors que ja d'entrada limiten dràsticament (encara ara) la major part de la resolució dels negatius originals. I ningú s'adona d'això? Doncs sí, els professionals que encara continuen utilitzant el rodets de fotos i alguns “penjats” com en Ken Rockwell. Ell (i altres experts) ens diuen que ens oblidem del nombre de píxels perquè hi ha aspectes molt més importants per a la qualitat de la imatge i que, si no oblidem el nombre de píxels, és igual, perquè el negatiu té molts més píxels equivalents que les fotos digitals. Sempre? Doncs sí. La clau està en què per augmentar la resolució així definida (vista erròniament com a nombre de píxels) només cal augmentar la superfície del negatiu. Un negatiu de 35 mm té aproximadament (segons les fonts) entre 20 i 25 megapíxels (qui té, fins i tot actualment, una càmera de 20 o 25 Mp?). Però la gent no sap que existeixen negatius més grans: 70 mm, 127 mm, 254 mm (uns 800 Mp)... 1220 mm... segur que voleu continuar parlant de megapíxels?

La tercera part d'aquesta trama es basa en el fet que la gent tendim a no comprovar per nosaltres mateixos les coses que se'ns explica, ja sigui en mitjans de comunicació, el que ens diu gent suposadament experta o, fins i tot, aquell parent que sembla dir coses que no vénen al cas. Les empreses (i els governs) són experts en aquesta limitació humana. En un principi, els megapíxels importaven. Ara ja no. La raó és que una foto (ben feta) d'una càmera de 3 Mp es veu igual que el d'una de 6 Mp fins i tot en una ampliació de 30x50 cm. Quan les empreses i els suposats experts diuen el contrari, ens ho creiem perquè senzillament no anem a comprovar-ho. En Ken Rockwell ens diu “jo ho sé perquè ho he fet. I vostè?”. L'escriptor sobre tecnologia del New York Times, David Pogue, també “ho va fer” i va arribar a la mateixa conclusió: res, no hi havia cap diferència entre les imatges.⁴ Les impressions d'en Joseph Holmes en edició limitada de 13x19” (30x50 cm) de les sèries del Museu Americà d'Història Natural (2005-2008),⁵ en venda a la Jen Bekman Gallery per 650 dòlars cadascuna, estaven fetes amb una càmera de 6 Mp (una Nikon D70) quan ja n'existien de molt “millors”.

Us adreço ara a què veieu les diferències entre dues càmeres professionals: una de rodets (127 mm) del 1999 i una de digital del 2012 (de preu similar, al voltant dels 2.500 E) en la comparativa d'en Tim Parkin (desembre 2014)⁶. I, no content amb això, després fa

una comparació de la mateixa càmera de rodet amb una de digital de 42.000 euros (!!!!). En aquest cas, una imatge sí que val més que mil paraules. Vosaltres mateixos.

El fet adquireix una gran transcendència perquè els invents i l'ús que en fem no són més que un reflex dels nostres desitjos, les nostres pors, la nostra manera de viure, en definitiva. Tan si hem rebut la revolució digital amb els braços oberts o ens l'han imposat, havent de suportar menyspreu de tot aquell "públic potencial que fins ara no s'havia acostat a la fotografia" i, encara més greu, dels suposats experts tendenciosos, estem on estem: hem acabat en el mateix lloc, submergits en la mateixes tendències que marca aquest "públic potencial". I arrossegar tothom ha estat un error que ja, no només han fet abans, sinó que tornaran a fer. Abans: banalitzar els formats, com els de música. Després: banalitzar altres formats, com els del cinema. Al banalitzar un format (el CD per l'MP3), han provocat que la gent hagi assumit que ja no necessiti comprar els CD. L'efecte psicològic és terrible. Ja no "compro el CD", no el necessito, només "compro la música". Però les persones, tan acostumades al fet material que ja no recordem el romanticisme de les petites coses, hem assumit que si no ens venen un format físic, ens estan venent fum. Llavors, si ja no necessito els CD, tampoc necessito les botigues on els venen i, finalment, tampoc necessito comprar fum en MP3 si un amic me'l pot aconseguir o me'l puc descarregar jo mateix. I el fum sense enllaunar és molt fàcil d'aconseguir: només cal fer foc.

El cas de la fotografia és idèntic. Tanta evolució tecnològica per acabar fent un *selfie* amb un mòbil o amb una tauleta tàctil (*tablet*)? Cal analitzar l'evolució del procés (sí, kafkaïa) i arribarem a la mateixa conclusió. Si ja no necessites negatius, no calen llocs on revelar-los; no necessites àlbums de fotos perquè els envies per Internet, ni tan sols cap suport d'emmagatzematge per deixar-los a un amic. I, finalment, no necessites ni càmera perquè el mòbil ja et soluciona tot això.

Alguna cosa en el subconscient humà tendeix a la polarització, a la separació en dos grups ben allunyats, els quals queden ben visibles, a una enorme distància, a través de la tecnologia. És per això que els exemples tecnològics són tan il·lustratius i poden exemplificar qüestions que d'altra banda serien, potser, massa filosòfiques. L'avenç tecnològic no polaritza, sinó el seu ús tendenciosos. En Ken Rockwell no és un acèrrim defensor de la tecnologia analògica, no us ho penseu. En el seu apartat de càmeres recomanades, publicat aquest octubre,⁷ defineix clarament dos apartats, càmeres digitals i càmeres de negatiu, i, per tant, defineix una coexistència, un concepte amb el qual coincideixo plenament. Tots dos sistemes tenen els seus avantatges i els seus inconvenients. Voler desprestigiar amb manipulacions i enganys només provoca enfrontaments, i, a la llarga, es giren en contra dels seus promotors. L'article del 2005 que us he mencionat² afegeix que "el resultat d'aquesta política serà que, un cop ocupat l'espai deixat per les càmeres de pel·lícula (cosa que implica un ràpid creixement en aquests anys), no hi haurà cap altre forat per cobrir i s'alentirà el creixement del mercat". Això era el 2005, abans dels telèfons intel·ligents (*smartphones*). Com us ho diria... previsible?

Finalment, només afegir que jo mateix tinc dues càmeres, una de negatiu i l'altra digital, de preu similar i d'edat similar. Utilitzo les dues, molts cops conjuntament, en els mateixos viatges o celebracions. He observat que altra gent també ho fa, segurament els més ben informats. Sí que he de reconèixer, però, que la càmera digital (quina ironia) envelleix més ràpidament, tot i que no la penso canviar. Si ha fet bones fotos fins ara, res li impedeix continuar fent-les perquè les bones fotos sobretot depenen de qui les fa.

¹ <http://www.kenrockwell.com/tech/filmdig.htm> (últim accés: 13/11/15)

² http://www.quesabesde.com/noticias/n-a_1824 (últim accés: 13/11/15)

³ <http://servicios.laverdad.es/guiaocio/previa/reportajes/rut001218-2.htm> (últim accés: 13/11/15)

⁴ <http://www.nytimes.com/2007/02/08/technology/08pogue.html> (últim accés: 14/11/15)

⁵ <http://lenscratch.com/2010/11/joseph-o-holmes/> (últim accés: 14/11/15)

⁶ <http://petapixel.com/2014/12/18/comparing-image-quality-film-digital/> (últim accés: 14/11/15)

⁷ <http://www.kenrockwell.com/tech/recommended-cameras.htm> (últim accés: 14/11/15)